Schubert András

Történetek a Bárkabárból

8. történet

A Bárkabár vendégköre korra, nemre, foglalkozásra nézve egyaránt nagyon változatos volt. Kétségtelen, hogy egy betévedő vendég a berendezés, a bent lévők viselkedése, a zene és más hasonló jelek alapján gyorsan el tudta dönteni, hogy ott marad vagy sem, de az ott maradók spektruma elég szélesnek bizonyult.

Misi Bélától, a bár előző tulajdonosától megtanulta, hogy ez a „természetes szelekció" általában pontosan elegendő, lehetőleg tartózkodjék attól, hogy bárkit is ottmaradásra vagy távozásra bírjon. Az első benyomások néha amúgy is nagyon megtévesztők lehetnek. Valóban, Misinek nagyon ritkán kellett egy-egy – főként a többiek számára – kellemetlen vendéget eltanácsolni a bárból.

Most éppen egy furcsa szerzet nyitott be a helyiségbe. Kinézete alapján épp úgy lehetett volna hajléktalan csavargó, mint habókos professzor. Két összeillő ruhadarab nem volt rajta, még a cipői is különbözőek voltak. A vállát egy kopott postástáska húzta le. Mindehhez nem volt egyedül. Lába mellett egy tökéletesen hozzáillő, őszülő, borzas kutya szaglászott, kezét pedig egy hozzá legkevésbé sem illő hat-hét éves forma kislány, egy valóságos szőke királykisasszony fogta.

Misi aggodalmasan vonta föl szemöldökét, semmiképpen nem szeretett volna összetűzésbe kerülni sem az állatvédelmi sem a gyermekvédelmi hatóságokkal. Udvariasan megkérdezte:

– Uram, biztos ön abban, hogy ez a legmegfelelőbb helyiség az önök számára?

Az öregúr zavartan nézett körül.

– A kutyára gondol? Nem szívesen kötném ki ebben a cudar időben az ajtó elé.

– Nem egészen. De a kislány talán nem egészen az ilyen légkörhöz van szokva.

– Na, őt aztán végképp nem szeretném az ajtó előtt hagyni!

Most már a többi asztaltól is odafigyeltek, és az öreg válaszára némi kuncogás is hallatszott. Az öregúr szavai most már nemcsak Misinek, hanem a többi vendégnek is szóltak.

– Higgyék el, legkevésbé sem fogjuk zavarni önöket, és nyugodtak lehetnek, mi sem hagyjuk zavartatni magunkat.

Az öregúr hangjában volt valami bizalomkeltő, ami a még mindig kicsit gyanakvó Misit is megnyugtatta. Hagyta, hogy válasszanak maguknak egy békés zugot, és kutyástul, kislányostul, táskástul elhelyezkedjenek. Amikor Misi a rendelésükről érdeklődött, meglepő választ kapott.

– Számolja majd fel nekünk az átlagos fogyasztást, amit ennél az asztalál rendelni szoktak, de nekünk csak tiszta csapvizet hozzon! Rendben lesz így?

Most is olyan természetes és meggyőző volt, hogy Misinek eszébe sem jutott ellenkezni.

– Meglesz, uram. Két pohárral?

– Két pohárral és egy tálkával – simogatta meg az öreg a kutyát.

– Természetesen – monda Misi kicsit zavarban, hogy neki ez nem jutott azonnal eszébe.

Amíg Misi visszament a pulthoz, hogy összekészítse a „rendelést", az öregúr a táskából egy viaszosvászon sakktáblát és egy készlet sakkfigurát vett elő. A kislánnyal együtt, a kutya értő figyelmével kísérve tették meg az előkészületeket. A táblát kisimították, a figurákat pedig egyelőre rangsor szerinti sorban a tábla mellé helyezték. Misi éppen visszaért, amikor elkészültek, és megesküdött volna, hogy a kutya az eredmény láttán egyetértően bólintott. Ezután mindegyikük kortyolt egyet a vízéből.

A táskából most egy ütött-kopott vaskos füzet került elő. A kislány gondosan végigpörgette a lapokat, figyelve a lapszéli bejegyzéseket, és kinyitotta a füzetet a keresett oldalnál. Alaposan áttanulmányozta, majd becsukta, és vagy 10 bábut helyezett el a táblán érdekes elrendezésben. Misi meglepve látta, hogy az egyik király sem volt közöttük.

– Nos, ez az – bólogatott az öregúr, és láthatóan a kutya is egyetértett vele. – Hogyan értékeled ezt az állást? Hol látod a kibontakozás lehetőségét?

A kislány hosszasan tanulmányozta a táblát. Fejét oldalra billentette, szőke haja a homlokába hullott. A bábukhoz hozzá sem ért, de látszott, hogy a kezével, sőt, az egész testével együtt él a képzeletében folyó játékkal. Hosszú percek után szólalt meg.

– A királyszárnyon. Igen, ott kell megbontani a gyalogláncot. Akár egy futót is érdemes beáldozni két gyalogért. Ugye te is úgy gondolod? – fordult a kutyához.

Választ azonban nem kapott, csak az öregúr mosolygott rá.

– Hát, lássuk! Kezdj hozzá!

Játszani kezdtek. Minden lépést bőséges kommentár kísért. Egyes lépéseket visszavettek, elhullt harcosokat feltámasztottak. A kislány pedig sűrűn jegyzetelt a vaskos füzetbe.

Időközben újabb kör vizet kértek. Már az is fogytán volt, amikor láthatóan véget ért a furcsa játszma. Mindkét játékos elégedetten dőlt hátra. A kislány szemének ragyogásából látszott, hogy helyesen ítélte meg az állást, és végig tudta vinni a remélt áttörést. Az öregúr szeméből pedig végtelen szeretet áradt a szőke királykisasszony felé. Alighanem a kutya is elégedett volt a történtekkel, mert ő bizony időközben békésen elaludt.

Misi odalépett, és érdeklődött, hogy kérnek-e még vizet vagy esetleg valami mást is. Az öregúr tartózkodóan megköszönte, és megnyugtatta, hogy jól érzik magukat, nincs szükségük semmire. Misi nem állta meg, hogy meg ne kérdezze:

– Lehet, hogy egyszer majd azzal dicsekedhetünk, hogy egy világbajnok karrierjének kezdetéhez asszisztálhattunk?

Az öregúr váratlanul indulatosan reagált.

– Világbajnokság? Karrier? Ez nem erről szól! Játszunk! Ha egy kicsit figyelt ránk, láthatta, hogy itt nem győzött senki. Játszottunk. Szórakoztunk és tanultunk. És ennél nagyobb öröm aligha van. Higgye el, a kisgyerekek, kiskutyák és öregemberek játszani szeretnek a legjobban. Nem teljesíteni, versenyezni, győzni. Szerintem mindenki ezt szeretné, csak úgy érzik, hogy nem engedhetik meg maguknak. Csak sajnálni tudom őket, mert veszítenek. Sokat veszítenek, hiába győznek.

Misi lenyűgözve hallgatta az öregúr szenvedélyes szónoklatát. Kétségeit sem hallgatta azonban el.

– És biztos benne, hogy a jegyzetek készítése és tanulmányozása egy gyereknek is ugyanolyan örömteli játék, mint mondjuk önnek?

– Nézze, az unokám kortársai számítógépes programokat írnak vagy éppen hekkelnek, netán kriptovalutákkal kereskednek. Azt is játékként csinálják, de mivel azoknak tétje van, az már nem mentes a stressztől. A haszon vagy veszteség, vagy annak csak akár az esélye is beszennyezi a játék tisztaságát. De ha nekem nem hisz, kérdezze meg az unokámat.

Misi kérdően a királykisasszonyra nézett, aki viszont a nagyapjára mosolygott.

– Bár mindenütt olyan gondtalanul játszhatnék, mint amikor Farfarral vagyok.

– Farfarnak hívják a nagypapádat?

– Farfar a nagypapát jelenti svédül. Az apukám apját. Far az apa, farfar az ő apja, a nagypapám.

– És ti Svédországban éltek?

– Igen. Én már ott születtem. De anya és apa magyarok. Otthon csak magyarul beszélünk.

Misi most megint az öregúrhoz fordult.

– Szóval, ön is Svédországban szívta magába figyelemre méltó életbölcsességét. Ott talán könnyebb is mindezt megvalósítani.

– Azt hiszem, most már bárhol képes lennék ugyanígy élni. És ha erre gyerekkoromban megtanítottak volna, talán sok tévelygéstől megkímélhettem volna magam.

Misi elcsodálkozott.

– Tévelygés? Bevallom, én arra tippelnék, hogy filozófiát, esetleg matematikát tanított valamelyik egyetemen.

– Maga jól látja a múltat – nevetett fel az öregúr. – Fiatal koromban ez is benne volt a pakliban. Aztán mégis inkább a tévelygésre adtam a fejem.

– Ugyan, árulja már el, hogy ez mit takar. Hátha én is inkább azt választanám a kocsmárosság helyett.

– Ne tegye! Bár sok tekintetben vonzónak hangzik. Világcsavargó, utcazenész, szerencsejátékos, alkoholista, ezek voltak a fő elfoglaltságaim.

Misi lopva a kislányra nézett, hogy ő hogyan reagál nagyapja sajátos életútjára, de ő éppen az ébredező kutyus simogatásával volt elfoglalva. A nagypapa válaszolt helyette.

– Az unokám pontosan ismeri kalandos életemet, és annál inkább elhiszi nekem, hogy a lehető legjobb utat mutatom meg neki.

– És ez az út a sakk lenne? Illetve ez a furcsa, a megszokott lényegétől, az élet-halál harctól megfosztott sakk?

– Ugyan, dehogy! Ma éppen sakkoztunk. De ugyanígy játszunk a hangszerekkel, a sportszerekkel vagy a kis házi laboratóriumunk eszközeivel. A lényeg mindenütt ugyanaz. Ne valamilyen mások által kijelölt, előírt célt próbáljunk elérni, feladatokat teljesíteni, hanem ismerjük meg és élvezzük a dolgok viselkedését, és próbáljuk meg úgy irányítani őket, ahogy nekünk tetszik. Tapasztaljuk ki a húrok rezgését, a labdák pattogását, a mágnesek kölcsönhatását. És játsszunk, játsszunk rendületlenül. Magunknak, saját örömünkre. És akkor, ha az iskolában vagy a munkában mégis valamilyen feladatot kell megoldani, akkor az már szó szerint gyerekjáték lesz.

Misi elmerengett. Vajon nem így kellett volna élnie neki is, vagy így kellene ezután? Hiszen ő is folyton játszott. Tanárosdit, kocsmárososdit, zongoristásdit. Vagy ez valami egészen más?

Álmodozásából a kislány hangja térítette vissza.

– Farfar, azt hiszem, Alfréd sétálni szeretne.

– Persze, persze – fordult Misihez az öregúr. – A számlát legyen szíves! Ahogy megbeszéltük. A szervízdíjat is számolja bele!

Misi kiállította a számlát egy teljesen reális összegről. Az öregúr szó nélkül kifizette. Összecsomagolták a postástáskát, és indulni készültek.

– Legyen szerencsénk máskor is! – búcsúzott Misi.

– Könnyen lehet – válaszolta az öregúr. – A testvéremet jöttünk meglátogatni. Itt lakik a közelben. És igazán kellemesen éreztük magunkat. Igaz? – fordult a kislányhoz és a kutyához.

Mind a ketten helyeslően bólogattak.

Amikor elmentek, Misi Sára asszonyhoz fordult.

– Mit gondol, visszajönnek még.

– Azt nem tudom, de magának azt ajánlom, hogy alaposan nézzen körül, nem hiányzik-e valamije.

Misi megmerevedett a döbbenettől.

– Miről beszél? Talán ismeri őket?

– Jól emlékszem a pasasra. Én még egészen kezdő segédnyomozó voltam, amikor ő már nemzetközi körözés alatt állt.

– Körözés? Miféle ügyben?

– Többfélében. Nem főbenjáró bűnök. Fogadási csalás, garázdaság, tulajdon elleni vétség. Mondom, ellenőrizze zsebeit is, hogy mindene megvan-e!

– Piti zsebtolvajlástól sem riadt vissza?

– Na, azt azért nem! Kitűnő bűvész is volt. Az egyik népszerű trükkje volt, hogy a közönség tagjainak eltüntette és visszavarázsolta egyes ruhadarabjait és értéktárgyait. Azután néha az eltüntetett dolgokat elfelejtette visszavarázsolni.

Misi már nem volt benne olyan biztos, hogy szívesen látná újra ezt az amúgy olyan érdekes kompániát. Karel Reisz filmjének, A szerencsejátékosnak a professzora jutott eszébe, akit James Caan olyan lenyűgözően alakított, és az a boogie-woogie, amelyet annyiszor visszahallgatott a filmben.

A fejét csóválva ült le a zongorához.

[08] The Gambler.mp3

A zene indításához a letöltött fájlban duplán kell az ikonra kattintani.